

Kim jesteś?
 Okruszkiem
 Tchnieniem
 Życiem
 Twój cud istnienia
 Mnie zadziwia
 Owoc naszej Miłości

(MR)

Najnowsza wiedza w zakresie genetyki dowiodła, że od momentu, w którym jajo zostaje zapłodnione, rozpoczyna się nowy byt, który nie jest życiem ojca lub matki, lecz życiem nowej istoty ludzkiej, która rozwija się niezależnie od nich. Ma ona już od pierwszych sekund istnienia własny kod genetyczny: jest człowiekiem, i to człowiekiem niepodzielnym, wyposażonym we wszystkie właściwe sobie cechy.

Zapoczątkowanie eksperymentów sztucznego zapłodniania (*in vitro*) umożliwiło dokonywanie wielu rozmaitych nadużyć na płodach i embrionach. Cel tych działań może być różny: diagnostyczny i terapeutyczny, naukowy i handlowy. Nie znaczy to jednak, że w każdym z tych działań chodzi o dobro osoby ludzkiej, bo czyż można eksperymentować w celach naukowych na żywym, choć jeszcze nie narodzonym człowieku? Według jakich norm moralnych i jakich praw cywilnych mają postępować naukowcy w tej dziedzinie?

Do kontrowersyjnych i dlatego nieuznawanych przez Kościół działań w dziedzinie przekazywania życia należą: oddawanie własnych komórek rozrodczych i spermy, sztucz-

na inseminacja i sztuczne zapłodnienie heterologiczne (poza małżeństwem), sztuczna inseminacja i sztuczne zapłodnienie homologiczne (w ramach małżeństwa), klonowanie, eutanazja, badania prenatalne (jeżeli od ich wyników uzależnia się podjęcie decyzji o przerwaniu ciąży).

Jak wielkie niebezpieczeństwo może przynieść oddzielenie przekazywania życia od rodziny i egoizm człowieka, niech posłuży przykład dwóch lesbijek, które „zaprogramowały” dla siebie głuche dziecko.

„Dwie amerykańskie niesłyszące lesbijki zaplanowały, «poczęły» i urodziły niesłyszące dzieci. Chciały, aby dziecko dzieliło to samo doświadczenie kalectwa co one. O zdarzeniu poinformował dziennik «Washington Post». Obie kobiety przyznały, że były zdecydowane za wszelką cenę mieć dzieci dotknięte tym samym kalectwem. Dlatego wybrały głuchego dawcę spermy, aby mieć pewność, że ich pierwsza córka, która ma obecnie pięć lat, będzie dziedziczyła tę samą przypadłość. Kobiety swoją przypadłość nazwały ponadto «wyrazem tożsamości».

Działalność lesbijek wywołała gwałtowne kontrowersje wśród obrońców praw dzieci w Stanach Zjednoczonych. Rada Badań nad Rodziną stwierdziła, że decyzja obu kobiet w sprawie «świadomego posiadania dziecka niepełnosprawnego» była «niewiarygodnie egoistyczna»”.

(www.ekai.pl)

Takie postawy są nie do przyjęcia nie tylko przez etykę chrześcijańską, ale i etykę ogólnoludzką. W tym przypadku mamy do czynienia ze szczególnym złem pod postacią bardzo osobliwej eugeniki – jest to tworzenie własnych replik dla zaspokojenia egoistycznej widzimisię czy też opacznie rozumianej „tożsamości”.

Kościół zawsze stał po stronie ludzkiego dobra. W swym oficjalnym nauczaniu uznaje on, że diagnoza przedporodowa może dostarczyć cennych danych o stanie zdrowia embrionu lub płodu, gdy znajduje się on jeszcze pod sercem matki. Umożliwia lub pozwala wcześniej przewidzieć i podjąć skutecznie zabiegi lekarskie.

Diagnoza taka jest dopuszczalna, jeśli stosowane metody, za zgodą dobrze poinformowanych rodziców, chronią życie i integralność embrionu oraz jego matki, nie narażając ich na nieproporcjonalne ryzyko. Sprzeciwia się jednak ona prawu moralnemu, gdy prowadzi do przerwania ciąży. Stwierdzenie deformacji płodu lub choroby dziedzicznej nie powinno pociągać za sobą wyroku śmierci. Dziecko posiadające wady już w życiu płodowym nie jest przez to osobą mniej wartościową. Ma ono takie same prawa do miłości rodziców. Kobieta zaś, która poddałaby się diagnozie przedporodowej z zamiarem usunięcia ciąży w przypadku, gdyby wynik diagnozy stwierdził u dziecka istnienie deformacji lub anomalie, dopuściłaby się czynu niegodziwego. Odpowiedzialność w takich przypadkach ponosi również ojciec dziecka, który powinien być dla matki i dziecka opiekunem i obrońcą.

Należy przyjąć, że „badania naukowe, które zmierzają do zmniejszenia ludzkiej bezpłodności, zasługują na poparcie pod

warunkiem, że będą służyć osobie ludzkiej, jej niezbywalnym prawom oraz jej prawdziwemu i integralnemu dobru, zgodnie z zamysłem i wolą Boga” (KKK 2375).

Rozwój współczesnej techniki przyniósł ze sobą ryzyko oddzielenia rodzicielstwa od opartego na miłości związku mężczyzny i kobiety. Oddawanie spermy lub jaja, macierzyństwo zastępcze, sztuczna inseminacja i sztuczne zapłodnienie heterologiczne naruszają prawo dziecka do urodzenia się z ojca i matki, których zna i którzy są połączeni przez wzajemną miłość. To mąż i żona mają prawo do „stania się ojcem i matką wyłącznie dzięki sobie” (KKK 2376). Sztuczna inseminacja i praktykowane w ramach małżeństwa sztuczne zapłodnienie homologiczne są być może mniej szkodliwe, a jednak pozostają one rzeczą moralnie niedopuszczalną. „Powodują oddzielenie aktu płciowego od aktu prokreacyjnego. Akt zapoczątkowujący istnienie dziecka przestaje być aktem, w którym dwie osoby oddają się sobie nawzajem. Oddaje (on) życie i tożsamość embrionów w ręce lekarzy i biologów, wprowadza panowanie techniki nad pochodzeniem i przeznaczeniem osoby ludzkiej. Tego rodzaju panowanie samo w sobie sprzeciwia się godności i równości, które winny być uznawane zarówno w rodzicach, jak i w dzieciach” (KKK 2377).

Pomyśl

„Każde życie ludzkie od chwili poczęcia aż do śmierci jest święte, ponieważ osoba ludzka była chciana dla niej samej na obraz i podobieństwo Boga żywego i świętego”.

(Katechizm Kościoła katolickiego, 2319)

„Eutanazja zamierzona, niezależnie od jej form i motywów, jest zabójstwem. Jest głęboko sprzeczna z godnością osoby ludzkiej i poszanowaniem Boga żywego, jej Stwórcy”.

(Katechizm Kościoła katolickiego, 2324)

Zapamiętaj

„Ponieważ embrion powinien być uważany za osobę od chwili poczęcia, powinno się bronić jego integralności, troszczyć się o niego i leczyć go jak każdą inną istotą ludzką”.

(Katechizm Kościoła katolickiego, 2323)

„Wytwarzanie embrionów ludzkich po to, aby były używane jako «materiał biologiczny» jest niemoralne”.

(Kongregacja Nauki Wiary, instrukcja „Donum vitae”, I)

Zadanie

1. Napisz, dlaczego wszelkiego rodzaju działania biomedyczne domagają się uregulowań prawnych opartych na etyce.
2. Uzasadnij, że ustanowione w niektórych krajach prawo do aborcji i eutanazji jest sprzeczne z podstawowymi prawami człowieka.

Warto przeczytać

Wychowanie do życia w rodzinie. Książka dla młodzieży, oprac. M. Ryś, Warszawa 1999.